

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Одеська обласна рада

Про розгляд листа Одеської обласної
ради щодо функціонування закладів
освіти для дітей-сиріт та дітей,
позбавлених батьківського піклування

Міністерством освіти і науки України (далі - Міністерство) відповідно до листа Секретаріату Кабінету Міністрів України від 04 січня 2022 року № 194/0/2-22 в межах повноважень розглянуто лист Одеської обласної ради від 28 грудня 2021 року № 1/03-14/21/4813 щодо функціонування закладів освіти для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та повідомляємо.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи відповідно до частини другої статті 19 Конституції України зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

На виконання Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року та Плану пріоритетних дій Уряду Кабінет Міністрів України розпорядженням від 9 серпня 2017 р. № 526-р. затвердив Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки, де визначено, що діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, влаштовуються до сімейних форм виховання (усиновлення, опіка, піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу), малих групових будинків, у патронатні сім'ї.

З метою забезпечення поступового виведення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, із закладів освіти та влаштування їх до сімейних форм виховання у Законі України «Про освіту» (далі - Закон), підпунктом 7 пункту 3 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення», визначена норма, що існуючі школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, перетворюються до 31 грудня 2021 року у дитячі будинки та переходять у підпорядкування центрального органу виконавчої влади у сфері соціального захисту або в заклади дошкільної, середньої освіти, інші заклади освіти чи соціального захисту за рішенням обласних рад, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, міських рад міст Києва та Севастополя.

На виконання Закону у системі освіти здійснюється планова та послідовна робота з оптимізації мережі дитячих будинків та шкіл-інтернатів для дітей-сиріт

МОН № 1/422-22 від 12.01.2022

Підписав: Рогова Віра Борисівна

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000B0DD300090D58D00

Дійсний: з 05.01.2021 00:00:00 по 05.01.2023 00:00:00

та дітей, позбавлених батьківського піклування. Як результат, за статистичними даними впродовж останніх п'яти років (01.01.2017 - 01.01.2021р.р.) мережа закладів освіти для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, зменшилася: дитячих будинків на 15 закладів та 568 дітей у них; шкіл-інтернатів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на 3 заклади та 437 учнів у них.

Неефективність вжитих місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування заходів, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 834, щодо утворення центрів соціальної підтримки дітей та сімей шляхом злиття, приєднання, перетворення дитячих будинків, шкіл-інтернатів, відсутності відповідної кількості сімейних форм виховання зумовила влаштування службами у справах дітей впродовж останніх п'яти років до закладів освіти 3 318 дітей. Така ситуація не забезпечила своєчасного виведення із закладів освіти дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та виконання Закону.

За статистичними даними станом на 01.01.2021 в системі освіти функціонували 22 дитячих будинків - 900 дітей та 8 шкіл-інтернатів – 457 учнів. Станом на початок 2021/2022 навчального року дитячі будинки функціонували у 13 областях (Донецька, Закарпатська, Київська, Кіровоградська, Львівська, Одеська, Полтавська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька) та м. Київ. Школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, функціонували у Вінницькій, Донецькій, Закарпатській та Одеській областях. У 10 областях (Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Запорізька, Івано-Франківська, Луганська, Миколаївська, Рівненська, Херсонська, Чернігівська) відсутні заклади освіти для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

За оперативними даними (10.12.2021 року) обласних органів управління освітою 9 дитячих будинків до кінця 2021 року буде реорганізовано (ліквідовано): 7 - передано у підпорядкування органів соціального захисту населення (1 - Донецька, 1 - Закарпатська, 2 – Київська, 1 - Полтавська, 1 - Сумська, 1 - Тернопільська); 1 - ліквідовано (Кіровоградська); 1 - реорганізовано у спеціальну школу I ступеня (м. Київ).

Стосовно 13 дитячих будинків департаменти (управління) освіти і науки обласних державних адміністрацій поінформували, що визначаються, а саме: Київська - 2 заклади; Львівська - 5; Одеська - 2; Харківська -1; Хмельницька - 1, Черкаська -1, Чернівецька - 1.

За інформацією представників обласних органів управління освітою школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування до 31.12.2021 року будуть реорганізовані: 1 – Вінницька (59 дітей) у спеціальну школу; 5 – Донецька (267 дітей) – дві у навчально-реабілітаційні центри, спеціальну школу, центр соціальної підтримки дітей та сімей, позашкільний заклад освіти; 1 – Закарпатська (61 дитина) у ліцей. Лише в Одеській області не визначилися щодо реорганізації школи-інтернату для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Статтею 66 Закону України «Про освіту», статтею 32 Закону України «Про повну загальну середню освіту», статтею 16 Закону України «Про дошкільну освіту» зазначено, що місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідають за реалізацію державної політики у сфері освіти на відповідній території, планують та забезпечують розвиток мережі закладів освіти, мають право засновувати заклади освіти, а також реорганізовувати, перепрофілювати та ліквідовувати їх з урахуванням потреб населення.

Мережа закладів загальної середньої освіти має формуватися відповідно до законодавства з урахуванням соціально-економічної та демографічної ситуації, а також відповідно до культурно-освітніх та інших потреб територіальної громади та/або суспільства. У разі реорганізації чи ліквідації закладу загальної середньої освіти засновник зобов'язаний забезпечити учням можливість продовжити здобуття загальної середньої освіти на відповідному рівні освіти.

Органи виконавчої влади, їх посадові особи згідно зі статтею 71 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» не мають права втручатися в законну діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, а також вирішувати питання, віднесені Конституцією України, цим та іншими законами до повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про дошкільну освіту» у типах дошкільних закладів освіти передбачений заклад дошкільної освіти (дитячий будинок) інтернатного типу, який забезпечує розвиток, виховання, навчання та соціальну адаптацію дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дошкільного та шкільного віку (далі – дитячий будинок). Фінансування дитячих будинків регламентується Бюджетним кодексом України (далі - Кодекс), зокрема, дитячі будинки (якщо не менше 70 відсотків кількості учнів дитячих будинків припадає на територію відповідної територіальної громади) фінансуються з бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад (стаття 89 Кодексу), інші дитячі будинки фінансуються з обласних бюджетів (стаття 90 Кодексу).

Водночас у сфері соціального захисту функціонують дитячі будинки, зокрема, дитячі будинки-інтернати, які фінансуються з обласних бюджетів (стаття 90 Кодексу) та дитячі будинки сімейного типу, які фінансуються з сільських, селищних, міських територіальних громад (стаття 89 Кодексу).

Також Кодексом передбачено, що з місцевих бюджетів здійснюються видатки на початкові школи, гімназії, ліцеї, спеціальні школи, санаторні школи, заклади спеціалізованої освіти, навчально-реабілітаційні центри, а для закладів освіти, які переоформлюють установчі документи закладів освіти з метою приведення у відповідність із чинним законодавством, Кодексом передбачено можливість здійснювати фінансове забезпечення таких закладів відповідно до порядку, який діяв у 2019 році (лист Міністерства фінансів України від 10.12.2021 № 09040-12-5/38165).

Виходячи з вищезазначеного, з метою створення належних умов для догляду та виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в умовах, наближених до сімейних, просимо терміново вирішити

питання щодо функціонування школи-інтернату для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштувати дітей до сімейних форм виховання або до інших функціонуючих закладів освіти чи соціального захисту для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та зарахувати на навчання до дошкільних та загальних середніх закладів освіти за місцем проживання (влаштування) дітей.

Керуючись Законами «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту» держава гарантує доступність повної загальної середньої освіти, сукупність умов, що сприяють задоволенню освітніх потреб осіб та забезпечення кожній особі можливість здобуття повної загальної середньої освіти відповідно до державних стандартів, відсутність дискримінації за будь-якою ознакою чи обставиною. Статтею 35 Закону України «Про повну загальну середню освіту» визначені типи закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти.

Водночас, у кожному закладі загальної середньої освіти працюють практичні психологи та соціальні педагоги, які здійснюють соціально-педагогічний супровід здобувачів освіти, здійснюють просвітницьку та профілактичну роботу серед учасників освітнього процесу з питань запобігання та протидії домашньому насильству, булінгу, проводять індивідуальні та групові психологічні консультування дітей та їх батьків (законних представників), вивчають та аналізують соціальні умови розвитку здобувачів освіти, надають допомогу дітям, які потребують посиленої педагогічної уваги чи мають особливі освітні потреби, сім'ям, що перебувають у складних життєвих обставинах, сприяють попередженню конфліктних ситуацій, що виникають під час освітнього процесу, тощо.

Зважаючи на вищевказане, Міністерство не вбачає доцільним внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту» в частині утворення закладів освіти для дітей, які потребують посиленої психологічної підтримки, дітей з девіантною формою поведінки.

Відповідно до статті 93 Конституції України Міністерство не є суб'єктом законодавчої ініціативи. Міністерство як центральний орган виконавчої влади зобов'язане виконувати прийняті Верховною Радою України закони після набрання ними чинності.

Принагідно просимо взяти до уваги, що листи міністерств не встановлюють норм права і мають лише інформаційний характер.

Заступник Міністра

Віра РОГОВА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Одеська обласна рада

Про розгляд листа Одеської обласної
ради щодо функціонування закладів
освіти для дітей-сиріт та дітей,
позбавлених батьківського піклування

Міністерством освіти і науки України (далі - Міністерство) відповідно до листа Голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Бабака С. від 17 січня 2022 року № 04-24/12-2022/11233 в межах повноважень розглянуто лист Одеської обласної ради від 28 грудня 2021 року № 1/03-14/21/4805 щодо функціонування закладів освіти для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та повідомляємо.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи відповідно до частини другої статті 19 Конституції України зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

На виконання Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року та Плану пріоритетних дій Уряду Кабінет Міністрів України розпорядженням від 9 серпня 2017 р. № 526-р. затвердив Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки, де визначено, що діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, влаштовуються до сімейних форм виховання (усиновлення, опіка, піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу), малих групових будинків, у патронатні сім'ї.

З метою забезпечення поступового виведення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, із закладів освіти та влаштування їх до сімейних форм виховання у Законі України «Про освіту» (далі - Закон), підпунктом 7 пункту 3 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення», визначена норма, що існуючі школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, перетворюються до 31 грудня 2021 року у дитячі будинки та переходять у підпорядкування центрального органу виконавчої влади у сфері соціального захисту або в заклади дошкільної, середньої освіти, інші заклади освіти чи соціального захисту за рішенням обласних рад, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, міських рад міст Києва та Севастополя.

МОН № 1/771-22 від 19.01.2022

Підписав: Рогова Віра Борисівна

Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000B0DD300090D58D00

Дійсний: з 05.01.2021 00:00:00 по 05.01.2023 00:00:00

На виконання Закону у системі освіти здійснюється планова та послідовна робота з оптимізації мережі дитячих будинків та шкіл-інтернатів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Як результат, за статистичними даними впродовж останніх п'яти років (01.01.2017 - 01.01.2021р.р.) мережа закладів освіти для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, зменшилася: дитячих будинків на 15 закладів та 568 дітей у них; шкіл-інтернатів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на 3 заклади та 437 учнів у них.

Неефективність вжитих місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування заходів, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 834, щодо утворення центрів соціальної підтримки дітей та сімей шляхом злиття, приєднання, перетворення дитячих будинків, шкіл-інтернатів, відсутності відповідної кількості сімейних форм виховання зумовила влаштування службами у справах дітей впродовж останніх п'яти років до закладів освіти 3 318 дітей. Така ситуація не забезпечила своєчасного виведення із закладів освіти дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та виконання Закону в цій частині.

За статистичними даними станом на 01.01.2021 в системі освіти функціонували 22 дитячих будинків - 900 дітей та 8 шкіл-інтернатів – 457 учнів. Станом на початок 2021/2022 навчального року дитячі будинки функціонували у 13 областях (Донецька, Закарпатська, Київська, Кіровоградська, Львівська, Одеська, Полтавська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька) та в м. Києві. Школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, функціонували у Вінницькій, Донецькій, Закарпатській та Одеській областях. У 10 областях (Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Запорізька, Івано-Франківська, Луганська, Миколаївська, Рівненська, Херсонська, Чернігівська) відсутні заклади освіти для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

За інформацією представників обласних органів управління освітою школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, реорганізовані: 1 – Вінницька (59 дітей) у спеціальну школу; 5 – Донецька (267 дітей) – дві у навчально-реабілітаційні центри, спеціальну школу, центр соціальної підтримки дітей та сімей, позашкільний заклад освіти; 1 – Закарпатська (61 дитина) у ліцей. Лише в Одеській області не визначилися щодо реорганізації школи-інтернату для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Статтею 66 Закону України «Про освіту», статтею 32 Закону України «Про повну загальну середню освіту», статтею 16 Закону України «Про дошкільну освіту» зазначено, що місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідають за реалізацію державної політики у сфері освіти на відповідній території, планують та забезпечують розвиток мережі закладів освіти, мають право засновувати заклади освіти, а також реорганізовувати, перепрофільовувати та ліквідовувати їх з урахуванням потреб населення.

Мережа закладів загальної середньої освіти має формуватися відповідно до законодавства з урахуванням соціально-економічної та демографічної ситуації, а також відповідно до культурно-освітніх та інших потреб територіальної громади та/або суспільства. У разі реорганізації чи ліквідації закладу загальної середньої освіти засновник зобов'язаний забезпечити учням можливість продовжити здобуття загальної середньої освіти на відповідному рівні освіти.

Органи виконавчої влади, їх посадові особи згідно зі статтею 71 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» не мають права втручатися в законну діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, а також вирішувати питання, віднесені Конституцією України, цим та іншими законами до повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про дошкільну освіту» у типах дошкільних закладів освіти передбачений заклад дошкільної освіти (дитячий будинок) інтернатного типу, який забезпечує розвиток, виховання, навчання та соціальну адаптацію дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дошкільного та шкільного віку (далі – дитячий будинок). Фінансування дитячих будинків регламентується Бюджетним кодексом України (далі - Кодекс), зокрема, дитячі будинки (якщо не менше 70 відсотків кількості учнів дитячих будинків припадає на територію відповідної територіальної громади) фінансуються з бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад (стаття 89 Кодексу), інші дитячі будинки фінансуються з обласних бюджетів (стаття 90 Кодексу).

Водночас у сфері соціального захисту функціонують дитячі будинки, зокрема, дитячі будинки-інтернати, які фінансуються з обласних бюджетів (стаття 90 Кодексу) та дитячі будинки сімейного типу, які фінансуються з сільських, селищних, міських територіальних громад (стаття 89 Кодексу). Також Кодексом передбачено, що з місцевих бюджетів здійснюються видатки на початкові школи, гімназії, ліцеї, спеціальні школи, санаторні школи, заклади спеціалізованої освіти, навчально-реабілітаційні центри, а для закладів освіти, які переоформлюють установчі документи закладів освіти з метою приведення у відповідність із чинним законодавством, Кодексом передбачено можливість здійснювати фінансове забезпечення таких закладів відповідно до порядку, який діяв у 2019 році (лист Міністерства фінансів України від 10.12.2021 № 09040-12-5/38165).

Виходячи з вищезазначеного, з метою створення належних умов для догляду та виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в умовах, наближених до сімейних, просимо терміново вирішити питання щодо функціонування школи-інтернату для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштувати дітей до сімейних форм виховання або до інших функціонуючих закладів освіти чи соціального захисту для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та зарахувати на навчання до дошкільних та загальних середніх закладів освіти за місцем проживання (влаштування) дітей.

Керуючись Законами «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту» держава гарантує доступність повної загальної середньої освіти, сукупність умов, що сприяють задоволенню освітніх потреб осіб та забезпечення кожній особі можливість здобуття повної загальної середньої освіти відповідно до державних стандартів, відсутність дискримінації за будь-якою ознакою чи обставиною. Статтею 35 Закону України «Про повну загальну середню освіту» визначені типи закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти.

Водночас, у кожному закладі загальної середньої освіти працюють практичні психологи та соціальні педагоги, які здійснюють соціально-педагогічний супровід здобувачів освіти, здійснюють просвітницьку та профілактичну роботу серед учасників освітнього процесу з питань запобігання та протидії домашньому насильству, булінгу, проводять індивідуальні та групові психологічні консультування дітей та їх батьків (законних представників), вивчають та аналізують соціальні умови розвитку здобувачів освіти, надають допомогу дітям, які потребують посиленої педагогічної уваги чи мають особливі освітні потреби, сім'ям, що перебувають у складних життєвих обставинах, сприяють попередженню конфліктних ситуацій, що виникають під час освітнього процесу, тощо.

Зважаючи на вищевказане, Міністерство не вбачає доцільним внесення змін до Закону України «Про повну загальну середню освіту» в частині утворення закладів освіти для дітей, які потребують посиленої психологічної підтримки, дітей з девіантною формою поведінки.

Відповідно до статті 93 Конституції України Міністерство не є суб'єктом законодавчої ініціативи. Міністерство як центральний орган виконавчої влади зобов'язане виконувати прийняті Верховною Радою України закони після набрання ними чинності.

Принагідно просимо взяти до уваги, що листи міністерств не встановлюють норм права і мають лише інформаційний характер.

Заступник Міністра

Віра РОГОВА

57

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 289-86-22; 289-70-60, факс: 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, рахунок UA388201720343180001000078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____

На № 1/03-14/21/4821 від 28.12.2021

Одеська обласна рада

Про продовження термінів виконання
Прикінцевих положень Закону України
„Про освіту” у частині припинення
функціонування закладів освіти для
дітей-сиріт і дітей, позбавлених
батьківського піклування

Міністерство соціальної політики розглянуло рішення Одеської обласної ради від 17.12.2021 № 392-VIII „Про звернення депутатів Одеської обласної ради до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, Міністерства освіти і науки України, Міністерства соціальної політики України, Національної соціальної сервісної служби України щодо продовження термінів виконання Прикінцевих положень Закону України „Про освіту” у частині припинення функціонування закладів освіти для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування” (далі – Рішення), та повідомляє.

Згідно зі статтею 52 Конституції України утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу.

Статтею 53 Конституції України держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних закладах освіти.

У Рішенні зазначається, що школи-інтернати для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування (далі – школи-інтернати) не можуть бути перетворені на дитячі будинки, а також у своєму Рішенні Одеська область не згадує інші заклади освіти в, які можуть перетворитися школи-інтернати. Натомість у Прикінцевих та перехідних положеннях Закону України „Про освіту” передбачено перетворення шкіл-інтернатів, окрім дитячих будинків на заклади дошкільної, середньої освіти, а також на заклади соціального захисту.

Отже, згідно з частиною першою статті 9 Закону України „Про освіту” визначено типи закладів освіти, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти:

МІНСОЦПОЛІТИКИ

1523/0/2-22/57 від 02.02.2022

Одеська обласна рада

№ 1146/0/03-14/22 від 16.02.2022

АСУД "ДОК ПРОФ 3"
МІНСОЦПОЛІТИКИ №1523/0/2-22/57 від 02.02.2022
Підписання КЕП Лебедцов Борис Борисович
58E2D9E7F900307B04000000C9DC2E006B6F8200

початкова школа – заклад освіти I ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує початкову освіту;

гімназія – заклад середньої освіти II ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує базову середню освіту;

ліцей – заклад середньої освіти III ступеня (або структурний підрозділ іншого закладу освіти), що забезпечує профільну середню освіту.

Початкова школа, гімназія і ліцей можуть функціонувати як окремі юридичні особи або як структурні підрозділи іншого закладу освіти (зокрема, закладу загальної середньої освіти I-II, II-III чи I-III ступенів). Ліцеї функціонують, як правило, як самостійні юридичні особи.

Частиною другою статті 9 Закону України „Про освіту” здобуття повної загальної середньої освіти забезпечують також такі заклади освіти:

спеціальна школа – заклад загальної середньої освіти для дітей, які потребують корекції фізичного та / або розумового розвитку;

санаторна школа – заклад загальної середньої освіти з відповідним профілем для дітей, які потребують тривалого лікування;

школа соціальної реабілітації – заклад загальної середньої освіти для дітей, які відповідно до рішення суду потребують особливих умов виховання;

навчально-реабілітаційний центр – заклад загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, зумовленими складними порушеннями розвитку.

Підпунктом 10 частини першої статті 1 Закону України „Про повну загальну середню освіту” визначено, що пансіон є структурний підрозділ закладу освіти, що забезпечує проживання та утримання учнів відповідно до законодавства. Тобто у всіх вищезгаданих закладах освіти можуть бути створені пансіони.

Порядок проживання та утримання учнів у пансіонах закладів освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2021 № 1131 (далі – Порядок), встановлює умови і правила проживання та утримання учнів у пансіонах вищезазначених закладів освіти.

Пунктом 11 Порядку встановлено, що діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування (крім тих, над якими встановлено опіку / піклування або які влаштовані в прийомні сім’ї, дитячі будинки сімейного типу, інші установи та заклади), особи з їх числа, а також учні, які в період навчання у віці від 18 до 23 років втратили батьків, діти, розлучені із сім’єю, проживають у пансіоні протягом календарного року, в тому числі у вихідні та святкові дні, під час канікул.

Пунктом 32 Порядку утримання учнів у пансіоні здійснюється за рахунок коштів засновника відповідного закладу освіти та інших джерел, не заборонених законодавством. Оплата за утримання учнів у пансіоні здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2002 р. № 1243 „Про невідкладні питання діяльності дошкільних та інтернатних навчальних закладів”.

Для утримання та розвитку матеріально-технічної бази пансіону, забезпечення проживання та утримання учнів у пансіоні заклад освіти може залучати додаткові джерела фінансування, не заборонені законодавством.

Крім того, заклади в соціальній сфері визначені:

- Примірним положенням про центр соціальної підтримки дітей та сімей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 834 (далі – Положення), центр соціальної підтримки дітей та сімей (далі – центр), є закладом соціального захисту дітей та сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, що утворюється відповідно до потреб територіальної громади.

До основних завдань центру, зокрема належить забезпечення утримання та виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в умовах, наближених до сімейних.

Пунктом 37 Положення діти, які перебувають / проживають у центрі, можуть здобувати дошкільну, загальну середню освіту в закладах освіти (їх філіях), що найбільш доступні та наближені до їх місця перебування / проживання, зокрема у закладах загальної середньої освіти, за якими закріплена територія обслуговування, на якій розташований центр, відповідно до законодавства. Здобуття дітьми, які перебувають / проживають у центрі, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої та позашкільної освіти забезпечується відповідно до законодавства.

Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, а також особи з їх числа перебувають у центрі на повному державному утриманні за рахунок коштів відповідних бюджетів та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством;

- Примірним положенням про малий груповий будинок, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.10.2018 № 926, малий груповий будинок є закладом соціального захисту, що призначений для тривалого (стаціонарного) проживання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, в тому числі дітей з інвалідністю, та осіб з їх числа в умовах, наближених до сімейних.

Метою діяльності малого групового будинку є забезпечення умов проживання для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, в тому числі дітей з інвалідністю, та осіб з їх числа шляхом їх догляду та виховання в умовах, максимально наближених до сімейних, соціалізації та підготовки до самостійного життя, організації надання їм комплексу необхідних послуг, зокрема у громаді, сприяння поверненню дітей в біологічну сім'ю або влаштування в сімейні форми виховання.

До основних завдань малого групового будинку належать, зокрема забезпечення навчання дитини в закладі дошкільної освіти, загальної середньої освіти, за місцем проживання дитини або найближчому закладі освіти, в тому числі забезпечення права дитини з особливими освітніми потребами на інклюзивне навчання та отримання освітніх послуг згідно з індивідуальною програмою розвитку.

Видатки на утримання малого групового будинку здійснюються за рахунок коштів місцевих бюджетів, засновника та інших джерел, не заборонених законодавством.

- Порядком підтримки малих групових будинків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.05.2021 р. № 615, передбачено

щомісячний розмір державної соціальної допомоги на одну дитину, що становить 2,5 прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку, для дітей з інвалідністю – 3,5 прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку.

Для осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, віком від 18 до 23 років, які навчаються у закладах загальної середньої освіти, за денною формою навчання у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, до закінчення навчання у відповідних закладах освіти розмір державної соціальної допомоги становить 2,5 прожиткового мінімуму для працездатної особи, для осіб з інвалідністю – 3,5 прожиткового мінімуму для працездатної особи.

З прийняттям у 2017 році Закону України „Про освіту” у Прикінцевих та перехідних положеннях цього Закону передбачено, що існуючі школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, школи-інтернати для дітей, які потребують соціальної допомоги, перетворюються до 31 грудня 2021 року у дитячі будинки та переходять у підпорядкування центрального органу виконавчої влади у сфері соціального захисту або в заклади дошкільної, середньої освіти, інші заклади освіти чи соціального захисту за рішенням обласних рад, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, міських рад міст Києва та Севастополя.

У цьому ж році Мінсоцполітики було запроваджено субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа (постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.2017 № 877), з метою зменшення кількості дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування шляхом розвитку сімейних форм виховання, таких як: прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу та наближених до сімейних форм виховання – малі групові будинки.

Отже, варто зазначити, що у період з 2017 по 2021 роки Одеській області з субвенції було перераховано:

у 2017 році – 36 318 тис. грн, за ці кошти було придбано 9 дитячих будинків сімейного типу.

у 2018 році – 61 997,1 тис. грн, за ці кошти було придбано 9 дитячих будинків сімейного типу.

у 2019 році – 73 639,0 тис. грн, за ці кошти було придбано 1 дитячий будинок сімейного типу.

у 2020 році – 66 808,7 тис. грн. Варто зазначити, що у 2020 році не було придбано жодного дитячого будинку сімейного типу.

Зазначені кошти були спрямовані лише на придбання квартир, а саме 165 квартир для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.

у 2021 році – 51 682,9 тис. грн. Зазначені кошти заплановано на придбання квартир.

Отже, за період запровадження субвенції з 2017 по 2021 роки Одеській області було перераховано субвенції коштів – 290 445,7 тис. грн, та за ці

кошти було придбано: 19 – дитячих будинків сімейного типу; 499 квартир для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.

Варто зазначити, що у 2020–2021 роках не було придбано жодного дитячого будинку сімейного типу та малого групового будинку.

Станом на 31.12.2021 року в Одеській області функціонувало: 189 прийомних сімей, до них влаштовано дітей – 361; 54 дитячих будинків сімейного типу, до них влаштовано дітей – 385.

Крім того, варто зазначити, що у Рішенні, не зазначено скільки дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування потребують влаштування до сімейних форм виховання, натомість лише зазначено, що не має можливості стовідсоткового влаштування такої категорії дітей в сімейні форми виховання.

Отже, з метою посилення координації дій та проведення детального аналізу в Одеській області щодо потреб влаштування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування до сімейних форм виховання, або наближених до сімейних форм виховання у тому числі захисту прав дітей на освіту, Мінсоцполітики звернулося до Нацсоцслужби щодо проведення відповідної координації дій та проведення зазначеного аналізу.

Щодо продовження терміну виконання Прикінцевих положень Закону України „Про освіту” у частині припинення (перепрофілювання) закладів освіти для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, варто зазначити, що згідно з Положенням про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 630, Міністерство освіти і науки є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, тому з питання пропонуємо звертатися до Міністерства освіти і науки.

Також варто зазначити, що на виконання Закону України „Про освіту” та Порядку, обласні ради, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, міські ради міст Києва та Севастополя можуть перетворити існуючі школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, школи-інтернати для дітей, які потребують соціальної допомоги, в один із типів закладів дошкільної освіти, закладів загальної середньої освіти чи заклад соціального захисту „Центр соціальної підтримки дітей та сімей”.

Заступник Міністра

Борис ЛЕБЕДЦОВ

НАЦІОНАЛЬНА СОЦІАЛЬНА СЕРВІСНА СЛУЖБА УКРАЇНИ (Нацсоцслужба)

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 2897168, факс: (044) 2897168
код згідно з ЄДРПОУ 43902987

від _____ № _____

На № _____ від _____

Одеська обласна рада

Національна соціальна сервісна служби України розглянула рішення Одеської обласної ради від 17.12.2021 № 392-VIII „Про звернення депутатів Одеської обласної ради до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, Міністерства освіти і науки України, Міністерства соціальної політики України, Національної соціальної сервісної служби України щодо продовження термінів виконання прикінцевих положень Закону України „Про освіту” у частині припинення функціонування закладів освіти для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування”, та в межах компетенції повідомляє.

Згідно зі статтею 52 Конституції України утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу.

Статтею 53 Конституції України держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних закладах освіти.

У Прикінцевих та перехідних положеннях Закону України „Про освіту” передбачено перетворення шкіл-інтернатів, окрім дитячих будинків на заклади дошкільної, середньої освіти, а також на заклади соціального захисту.

Частиною першою статті 9 Закону України „Про освіту” визначено типи закладів освіти, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти.

Крім того, законодавством передбачено функціонування закладів соціальної сфери, діяльність яких врегульовано:

- Примірним положенням про центр соціальної підтримки дітей та сімей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 834 (далі – Положення), центр соціальної підтримки дітей та сімей (далі – центр), є закладом соціального захисту дітей та сімей з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, що утворюється відповідно до потреб територіальної громади;

- Примірним положенням про малий груповий будинок, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.10.2018 № 926, малий груповий

Сертифікат 58E2D9E7F900307B0400000010D3330070E39D00
Підписувач Лактіонова Тетяна Юріївна
Дійсний з 06.01.2022 00:00:00 по 05.01.2024 23:59:59

№ 0000-0201-5/53-2022/1754 від 03.02.2022

будинки є закладом соціального захисту, що призначений для тривалого (стаціонарного) проживання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, в тому числі дітей з інвалідністю, та осіб з їх числа в умовах, наближених до сімейних;

- Порядком підтримки малих групових будинків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.05.2021 р. № 615, передбачено щомісячний розмір державної соціальної допомоги на одну дитину, що становить 2,5 прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку, для дітей з інвалідністю – 3,5 прожиткового мінімуму для дітей відповідного віку;

Стосовно продовження терміну виконання Прикінцевих положень Закону України „Про освіту” у частині припинення (перепрофілювання) закладів освіти для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, варто зазначити, що згідно з Положенням про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 630 (зі змінами), Міністерство є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, зокрема визначає перспективи і пріоритетні напрями розвитку освіти, та координує діяльність місцевих органів управління освітою в частині формування оптимальної мережі закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти та забезпечує формування оптимальної мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти, експериментальних закладів освіти для задоволення освітніх потреб населення з урахуванням потреб особистості і регіональної специфіки.

Заступник Голови

Тетяна ЛАКТИОНОВА

УКРАЇНА

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

проспект Шевченка, 4, м. Одеса, 65032, тел./факс (0482) 34-29-71, тел. 718-93-26, 718-92-47

E-mail: genotdel@odessa.gov.ua веб-сайт: <http://oda.odessa.gov.ua/> Код ЄДРПОУ 00022585

№ _____

на № _____ від _____

Одеська обласна рада

Обласна державна адміністрація розглянула Ваш лист від 20.04.2022 №1/03-14/22/942 щодо звернення депутатів Одеської обласної ради від 17.12.2021 №392-VIII до Кабінету Міністрів України і Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій щодо продовження термінів виконання Прикінцевих положень Закону України «Про освіту» у частині припинення функціонування закладів освіти для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування», вивчила рекомендації постійної комісії обласної ради з питань освіти, науки, молодіжної політики, спорту, культури та туризму, рекомендації Міністерства освіти і науки України від 21.01.2022 №1/422-22, від 19.01.2022 № 1/771-22 та інформує.

Вторгнення Російської Федерації в Україну, безперервні збройні атаки, що спрямовуються державою-агресором на мирних мешканців міст, селищ та сіл, призвели та призводять до непоправних втрат серед мирного населення, у тому числі серед дітей. Багато громадян перебувають нині в умовах, що загрожують їх життю і здоров'ю. Внаслідок цього зростає кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, кількість дітей, що залишилися без батьківського піклування, та тих, що втратили зв'язок з рідними.

На даний час велика кількість дітей області, що потребують захисту держави, разом із супроводжуючими їх працівниками, евакуйовані за межі України, у більшості до країн - членів Європейського Союзу, які задовольняють базові потреби дітей, забезпечують захист їх прав та інтересів, організовують для них безпечне середовище.

Після закінчення воєнних дій в Україні всі діти повернуться до країни, їм буде забезпечено проживання за місцем походження.

Враховуючи ситуацію, яка склалася у країні, такий тип закладу повинен бути збережений.

СЕД АСКОД Одеська обласна державна адміністрація
ДОКУМЕНТ № 4190/2/01-35/3786/2-22 від 20.05.2022
Сертифікат 3ED5083160DBC59B04000000F98D480065C57700
Підписувач Волощенко Борис Олексійович
Дійсний з 13.04.2022 15:14:30 по 13.04.2023 15:14:30

Після закінчення воєнних дій буде продовжено роботу щодо реформування закладів освіти шляхом підтримки розвитку послуг дітям за місцем проживання, захисту прав та інтересів учасників освітнього процесу, розвитку інклюзивного освітнього середовища, підтримки спеціальної освіти.

Перший заступник голови

Борис ВОЛОШЕНКОВ